

Riksdagens svar Rsv 55/2017 rd — RP 107/2016 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av den lagstiftning inom inrikesministeriets förvaltningsområde som gäller lämnande och mottagande av internationellt bistånd

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ändring av den lagstiftning inom inrikesministeriets förvaltningsområde som gäller lämnande och mottagande av internationellt bistånd (RP 107/2016 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Förvaltningsutskottet (FvUB 9/2017 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av polislagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i polislagen (872/2011) 2 kap. 17 § 4 mom. och 9 kap. 10 § 1 mom. 4 punkten, av dem 2 kap. 17 § 4 mom. sådant det lyder i lag 753/2014, samt
fogas till 9 kap. nya 2 a och 9 a—9 h § samt till 9 kap. 10 § 1 mom. en ny 5 punkt och en ny 6 punkt som följer:

Riksdagens svar RSv 55/2017 rd

2 kap.

Allmänna befogenheter

17 §

Användning av maktmedel

För att förhindra eller avbryta ett brott som avses i 34 a kap. 1 § 1 mom. 2—7 punkten eller 2 mom. i strafflagen har polisen rätt att med försvarsmaktens bistånd och med iakttagande av lagen om försvarsmaktens handräckning till polisen (781/1980) och lagen om försvarsmakten (551/2007) använda sådan vapenmakt som lämpar sig för polisuppdrag, som är slagkraftigare än användningen av en tjänstemans personliga vapen och som utnyttjar krigsmateriel. För att förhindra eller avbryta ett brott som avses i 34 a kap. 1 § 1 mom. 2—7 punkten eller 2 mom. i strafflagen har polisen rätt att med gränsbevakningsväsendets bistånd och med iakttagande av 77 a—77 d § i gränsbevakningslagen (578/2005) använda sådana maktmedel som avses i 77 a § i den lagen.

9 kap.

Särskilda bestämmelser

2 a §

Andra myndigheters assistans till polisen vid lämnande av internationellt bistånd

När internationellt bistånd lämnas kan en myndighet, på begäran av inrikesministeriet och med samtycke av den stat som begärt bistånd, för utförande av ett uppdrag som hör till polisen ge polisen sådan assistans som den berörda myndigheten har behörighet att ge. Assistans får begäras endast om polisens resurser är otillräckliga för lämnandet av internationellt bistånd eller om det för biståndet behövs specialpersonal eller specialmateriel som polisen saknar.

Den tjänsteman som ger assistans ska följa order och anvisningar av den polisman som leder uppdragets utförande och agera inom ramen för de befogenheter som polismannen i enlighet med 9 e § bemyndigar tjänstemannen att utöva. Den tjänsteman som ger assistans har i ett synnerligen viktigt och brådskande uppdrag rätt att under polismannens uppsikt använda sådana för uppdraget behövliga maktmedel som polismannen med stöd av sina befogenheter bemyndigar tjänstemannen att använda och som med hänsyn till situationen kan anses vara försvarliga. Assistansen kan omfatta sådan användning av vapenmakt som är slagkraftigare än användningen av tjänstemannens personliga vapen, som utnyttjar krigsmateriel och som lämpar sig för polisuppdrag eller sådan användning av maktmedel som avses i 77 a § i gränsbevakningslagen för att förhindra eller avbryta ett brott som avses i 34 a kap. 1 § 1 mom. 2—7 punkten eller 34 a kap. 1 § 2 mom. i strafflagen, om detta är nödvändigt för att avvärja en överhängande allvarlig fara som hotar ett stort antal människors liv eller hälsa och det inte finns något lindrigare sätt att avvärja faran. I fråga om det civilrättsliga och straffrättsliga ansvaret för den tjänsteman som ger assistans tillämpas vad

Riksdagens svar RSV 55/2017 rd

som föreskrivs i 9 f §. Bestämmelser om militärpersoners civilrättsliga och straffrättsliga ansvar när försvarsmakten ger polisen assistans vid lämnande av internationellt bistånd utfärdas särskilt.

Polisen svarar för den allmänna ledning och samordning av parternas åtgärder som behövs för att assistansen ska kunna utföras tryggt samt för arbetarskyddsarrangemangen.

Inrikesministeriet fattar beslut om sådan begäran om assistans av en annan myndighet som avses i 1 mom. I fråga om beslutsfattandet vid givande av assistans gäller vad som föreskrivs särskilt.

9 a §

Beslutsfattande som avser Prümsamarbete och Atlassarbete

Polisstyrelsen fattar beslut om

1) att inom finskt territorium inleda sådant samarbete (*Prümsamarbete*) som avses i kapitel 5 i rådets beslut 2008/615/RIF om ett fördjupat gränsöverskridande samarbete, särskilt för bekämpning av terrorism och gränsöverskridande brottslighet, nedan *Prümbeslutet*, och att på begäran av en främmande stat delta i samarbete inom dennas territorium,

2) att lämna bistånd av särskilda insatsgrupper till en annan medlemsstat enligt rådets beslut 2008/617/RIF om förbättrat samarbete i krissituationer mellan Europeiska unionens medlemsstaters särskilda insatsgrupper, nedan *Atlasbeslutet*, eller att begära sådant bistånd av en annan medlemsstat.

Polisstyrelsen ska utan dröjsmål underrätta inrikesministeriet om att samarbete som avses i 1 mom. har blivit aktuellt och om ett beslut om att inleda samarbete. Inrikesministeriet kan fatta beslut om att fortsätta eller avsluta påbörjat samarbete eller bistånd.

Ett beslut om att inleda Prümsamarbete eller om att lämna eller begära sådant bistånd som avses i Atlasbeslutet fattas av inrikesministeriet, om ärendet är av särskild betydelse för Finlands inre säkerhet.

Det som föreskrivs i 1—3 mom. om beslutsfattande tillämpas också på inledande av samarbete som sker med stöd av artiklarna 17, 25 och 27 i fördraget mellan Konungariket Belgien, Förbundsrepubliken Tyskland, Konungariket Spanien, Republiken Frankrike, Storhertigdömet Luxemburg, Konungariket Nederländerna och Republiken Österrike om ett fördjupat gränsöverskridande samarbete, särskilt för bekämpning av terrorism, gränsöverskridande brottslighet och olaglig migration (FördrS 53 och 54/2007), nedan *Prümfördraget*.

Vad som föreskrivs om beslutsfattandet i 1—4 mom. tillämpas om inte annat följer av lagen om beslutsfattande om lämnande av och begäran om internationellt bistånd (/).

9 b §

Lämnande eller mottagande av internationellt bistånd i andra situationer

Polisen är ansvarig myndighet vid lämnande och mottagande av internationellt bistånd som omfattas av polisens verksamhetsområde.

Om inte något annat följer av någon annan lag, Europeiska unionens lagstiftning eller en internationell överenskommelse som är bindande för Finland, kan inrikesministeriet på begäran av en främmande stat fatta beslut om lämnande av annat bistånd som omfattas av polisens verksamhetsområde än sådant som avses i 9 a § till den stat som begär bistånd. Inrikesministeriet kan på mot-

Riksdagens svar RSv 55/2017 rd

svarande sätt av en främmande stat begära bistånd som omfattas av polisens verksamhetsområde. I beslutet ska innehållet i biståndet, tjänstemännens befogenheter och de vapen, den ammunition, de maktmedelsredskap och den övriga utrustning som är tillåten för tjänstemännen anges. Närmare bestämmelser om beslutets innehåll får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Bistånd som omfattas av polisens verksamhetsområde och som avses i 2 mom. kan lämnas eller begäras när det är fråga om upprätthållande av allmän ordning och säkerhet, brottsbekämpning, avvärjande av hot om terrorism eller avvärjande av omedelbar fara för människors liv eller hälsa, eller om lämnandet av eller begäran om bistånd är motiverat på grund av ett hot mot Finlands, den biståndsbegärande statens eller Europeiska unionens inre säkerhet.

9 c §

Befogenheter för främmande staters tjänstemän vid Prümsamarbete och Atlassarbete inom finskt territorium

När en behörig tjänsteman från en främmande stat deltar i verksamhet som avses i artiklarna 17 och 18 i Prümbeslutet, artiklarna 17, 25 och 27 i Prümfördraget eller artikel 3 i Atlasbeslutet, har tjänstemannen rätt att inom finskt territorium i enlighet med order och anvisningar av en finsk polisman utöva en polismans sådana befogenheter som en finsk polisman med stöd av sina befogenheter anvisar tjänstemannen. Den främmande statens behöriga tjänsteman har rätt att under en finsk polismans uppsikt använda sådana maktmedel som polismannen med stöd av sina befogenheter anvisar tjänstemannen.

Det som i 1 mom. föreskrivs om en finsk polisman ska också tillämpas på en finsk gränsbevakningsman eller tullman som leder i det momentet avsedd verksamhet som sker med stöd av Prümbeslutet.

Med samtycke av den utsändande staten kan en behörig tjänsteman som deltar i en främmande stats verksamhet enligt 1 mom. beviljas rätt att inom finskt territorium bära vapen, ammunition samt andra maktmedelsredskap och annan utrustning.

En behörig tjänsteman från en främmande stat har rätt att använda ett maktmedelsredskap endast om en finsk polisman, eller i fråga om verksamhet som avses i Prümbeslutet även en gränsbevakningsman eller tullman, inom ramen för sina befogenheter bemyndigar den behöriga tjänstemannen till det i ett enskilt fall.

På främmande staters behöriga tjänstemän som med bemyndigande av en finsk tjänsteman använder maktmedel eller tar till nödvärn tillämpas 2 kap.17 § 1 och 2 mom. Bestämmelser om excess vid användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen. Bestämmelser om excess i nödvärn finns i 4 kap. 4 § 2 mom. och 7 § i strafflagen.

9 d §

Ställningen i andra situationer för främmande staters tjänstemän inom finskt territorium

När en främmande stats tjänsteman inom finskt territorium deltar i bistånd som inletts med stöd av 9 b §, tillämpas på tjänstemannens befogenheter det som föreskrivs i 9 c §.

En främmande stats tjänsteman kan med samtycke av den utsändande staten beviljas rätt att bära sin nationella uniform vid lämnande av bistånd.

Riksdagens svar RSv 55/2017 rd

En främmande stats tjänsteman som på begäran av Finland bistår polisen inom finskt territorium jämställs med finska tjänstemän när det gäller brott som tjänstemannen begått eller utsatts för, och omfattas av den lagstiftning om tjänsteförhållanden som tillämpas i tjänstemannens egen stat.

Vad som i lag föreskrivs om statens skyldighet att ersätta skada som orsakats av en tjänsteman, ska också tillämpas på skada som en främmande stats myndighet orsakat i samband med bistånd till polisen som den på Finlands begäran lämnat inom finskt territorium.

Bestämmelserna i 1—4 mom. tillämpas om inte något annat följer av en internationell överenskommelse som är bindande för Finland eller av Europeiska unionens lagstiftning.

9 e §

Polismäns befogenheter vid lämnande av internationellt bistånd

När en polisman utför ett i denna lag avsett tjänsteuppdrag utanför finskt territorium, ska samma bestämmelser som tillämpas i fråga om tjänsteuppdrag som utförs i Finland tillämpas på polismannens befogenheter. Polismannens befogenheter kan dock inte överskrida de befogenheter som ges polismannen av den stat som tar emot biståndet.

När en polisman utför ett uppdrag utanför finskt territorium med stöd av lagen om civilpersonals deltagande i krishantering (1287/2004), ska den lagen tillämpas på polismannens befogenheter.

9 f §

Polismäns civilrättsliga och straffrättsliga ansvar vid lämnande av internationellt bistånd

På en polisman som utanför finskt territorium utför ett i denna lag avsett tjänsteuppdrag tillämpas de bestämmelser som gäller polismäns civilrättsliga och straffrättsliga ansvar, om inte något annat följer av en internationell överenskommelse som är bindande för Finland eller av Europeiska unionens lagstiftning.

9 g §

Polismäns rättsliga ställning vid lämnande av internationellt bistånd

På en polismans tjänsteplikt och rättigheter när polismannen utför ett i denna lag avsett tjänsteuppdrag utanför finskt territorium tillämpas samma bestämmelser och föreskrifter som gäller för tjänsteuppdrag som utförs i Finland.

På en polisman som deltar i uppdrag som avses i 9 a och 9 b § tillämpas lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016).

9 h §

Ackrediteringsdokument

Polisstyrelsen ska till en sådan tjänsteman från en främmande stat som i Finland deltar i lämnande av bistånd enligt 9 a och 9 b § utfärda ett tidsbestämt ackrediteringsdokument, av vilket

Riksdagens svar RSv 55/2017 rd

tjänstemannens befogenheter framgår. Ackrediteringsdokumentet ska dessutom innehålla tjänstemannens namn, nationalitet, tjänsteställning och fotografi. Tjänstemannen ska medföra ackrediteringsdokumentet och på begäran visa upp det. Ackrediteringsdokumentet ska lämnas tillbaka till Polisstyrelsen när lämnandet av bistånd har upphört.

10 §

Närmare bestämmelser

Genom förordning av statsrådet kan bestämmelser utfärdas om

- 4) anmälningar och utredningar om utövande av befogenheter enligt internationella överenskommelser,
5) de behöriga myndigheter och tjänstemän som avses i Prümbeslutet och Prümfördraget samt nationella kontakt- och samordningsställen,
6) innehållet i de genomförandebestämmelser som avses i artikel 1 i Atlasbeslutet.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om upphävande av 2 och 4 § i lagen om genomförande av vissa bestämmelser i rådets beslut om ett fördjupat gränsöverskridande samarbete, särskilt för bekämpning av terrorism och gränsöverskridande brottslighet

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs 2 och 4 § i lagen om genomförande av vissa bestämmelser i rådets beslut om ett fördjupat gränsöverskridande samarbete, särskilt för bekämpning av terrorism och gränsöverskridande brottslighet (1207/2011).

Denna lag träder i kraft den

2 §

20 .

Riksdagens svar RSv 55/2017 rd

Lag

om ändring av 15 a § i polisförvaltningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 15 a § i polisförvaltningslagen (110/1992), sådan paragrafen lyder i lagarna 873/2011 och 1165/2013, ett nytt 2 mom., i stället för det 2 mom. som upphävts genom lag 1165/2013, som följer:

15 a §

Polisbefogenheter

Vid utförandet av internationella uppdrag har en polisman sådana befogenheter som anges i polislagen eller i någon annan lag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 4 § i lagen om försvarsmaktens handräckning till polisen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om försvarsmaktens handräckning till polisen (781/1980) 4 § 3 mom., sådant det lyder i lag 522/2005, och
ändras 4 § 2 mom., sådant det lyder i lag 522/2005, som följer:

4 §

Handräckning kan omfatta sådan användning av vapenmakt som lämpar sig för polisuppdrag, som är slagkraftigare än användningen av en tjänstemans personliga vapen och som utnyttjar krigsmateriel, om det är nödvändigt för att avvärja en överhängande allvarlig fara som hotar ett stort antal människors liv eller hälsa och det inte finns något lindrigare sätt att avvärja hotet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Riksdagens svar RSv 55/2017 rd

Lag

om ändring av 17 § i skjutvapenlagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i skjutvapenlagen (1/1998) 17 § 2 mom. 3 punkten, sådan den lyder i lag 1209/2011,
samt
fogas till 17 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1209/2011, nya 4—6 punkter som följer:

17 §

Undantag från tillämpningsområdet

Denna lag gäller inte heller

3) överföring till eller från Finland eller innehav av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som tillhör behöriga tjänstemän från en annan medlemsstat som är verksam inom finskt territorium med stöd av artiklarna 17 och 19 i rådets beslut 2008/615/RIF om ett fördjupat gränsöverskridande samarbete, särskilt för bekämpning av terrorism och gränsöverskridande brottslighet,

4) överföring till eller från Finland eller innehav av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som tillhör sådana tjänstemän från en annan medlemsstat som är verksam inom finskt territorium med stöd av artikel 3 i rådets beslut 2008/617/RIF om förbättrat samarbete i krissituationer mellan Europeiska unionens medlemsstaters särskilda insatsgrupper,

5) överföring till eller från Finland eller innehav av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som tillhör sådana tjänstemän från en annan medlemsstat som är verksam inom finskt territorium med anledning av samarbete som inletts med stöd av artikel 222 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

6) överföring till eller från Finland eller innehav av skjutvapen, vapendelar, patroner och särskilt farliga projektiler som tillhör sådana tjänstemän från främmande stater som är verksam inom finskt territorium med anledning av internationellt samarbete som inletts med stöd av 9 b § i polislagen (872/2011).

Denna lag träder i kraft den

20 .

Riksdagens svar RSv 55/2017 rd

Lag

om ändring av 38 § i räddningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i räddningslagen (379/2011) 38 § som följer:

38 §

Internationell räddningsverksamhet

Utöver det som har överenskommits mellan stater och om ingenting annat följer av lagen om beslutsfattande om lämnande av och begäran om internationellt bistånd (/), kan inrikesministeriet på begäran av Europeiska unionen, en annan stat eller en internationell organisation besluta att vid räddningsinsatser lämna bistånd till utlandet, om detta är motiverat för att skydda människor, miljön eller egendom. Inrikesministeriet kan också vid behov vid räddningsinsatser begära internationellt bistånd från Europeiska unionen, en annan stat eller en internationell organisation.

Med bistånd som lämnas till utlandet vid räddningsinsatser avses bistånd vid uppgifter inom räddningsverksamhet som avses i 32 § samt tillhandahållande av experter, formationer och materialhjälp vid katastrofer orsakade av människan eller naturen samt sådana insatser som avses i Europaparlamentets och rådets beslut nr 1313/2013/EU om en civilskyddsmekanism för unionen.

Med bistånd som tas emot i Finland vid räddningsinsatser avses materialhjälp samt bistånd som lämnas av internationella experter och formationer inom räddningsväsendet till den finska behöriga räddningsmyndigheten i uppgifter inom räddningsverksamhet som avses i 32 §. I fråga om bistånd som tas emot i Finland vid räddningsinsatser iakttas dessutom vad som avtalats genom fördrag mellan Finland och den stat som lämnar bistånd samt Europaparlamentets och rådets beslut nr 1313/2013/EU om en civilskyddsmekanism för unionen.

Bestämmelser om anställningsförhållandet och ställningen i biståndsverksamheten för den finländska personal som deltar i lämnande av bistånd vid räddningsinsatser finns i lagen om civilpersonals deltagande i krishantering (1287/2004).

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av gränsbevakningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

Riksdagens svar RSv 55/2017 rd

ändras i gränsbevakningslagen (578/2005) 1 § 3 mom., 4 §, 12 § 2 mom., 15 c §, 28 § 1 mom. 3 och 4 punkten, 33 §, rubriken för 77 § och 77 § 2 och 3 mom. samt 77 a §, sådana de lyder, 1 § 3 mom., 4 och 15 c § samt 28 § 1 mom. 3 och 4 punkten i lag 478/2010 och 12 § 2 mom., 33 §, rubriken för 77 §, 77 § 2 och 3 mom. och 77 a § i lag 749/2014, samt fogas till lagen nya 15 d, 35 e—35 h och 79 a § som följer:

1 §

Tillämpningsområde

Bestämmelser om inre gräns, yttre gräns, gränsövergångsställe, gränskontroll, gränsövervakning och in- och utresekontroll finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/399 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna), nedan *kodexen om Schengengränserna*. I denna lag föreskrivs det om de nationella uppgifter och befogenheter som följer av den förordningen och om beslutsordningen vid gränsbevakningsväsendet.

4 §

Den territoriella inriktningen av gränsbevakningsväsendets verksamhet

Gränsbevakningsväsendet verkar där det är motiverat för upprätthållande av gränsordningen och gränssäkerheten, genomförande av gränskontroll och utförande av sådana uppgifter med anknytning till det militära försvaret som ankommer på gränsbevakningsväsendet, samt på havsområdet och inom den ekonomiska zon som avses i lagen om Finlands ekonomiska zon (1058/2004). Gränsbevakningsväsendet verkar på andra platser endast om det behövs för att slutföra en lagstadgad uppgift, ge handräckning eller ge assistans till en annan finsk myndighet.

Gränsbevakningsväsendet deltar i samarbete som avses i kapitel 5 i rådets beslut 2008/615/RIF om ett fördjupat gränsöverskridande samarbete, särskilt för bekämpning av terrorism och gränsöverskridande brottslighet (*Prümsamarbete*) och samarbete som avses i rådets beslut 2008/617/RIF om förbättrat samarbete i krissituationer mellan Europeiska unionens medlemsstaters särskilda insatsgrupper (*Atlassamarbete*).

12 §

Gränsövergångsställen

Inrikesministeriet ska se till att den förteckning över gränsövergångsställen som avses i artikel 5.1 andra stycket och artikel 39.1 b i kodexen om Schengengränserna lämnas till Europeiska kommissionen.

Riksdagens svar RSv 55/2017 rd

15 c §

Gränsbevakningsväsendets deltagande i internationella uppdrag samt begäran om tekniskt eller operativt bistånd

Gränsbevakningsväsendet beslutar om deltagande i andra uppdrag som samordnas av Gränsförvaltningsbyrån än sådana som avses i 15 b §, om lämnande av tekniskt bistånd i samband med dessa uppdrag, om begäran om ökat bistånd enligt artikel 8 i förordningen om inrättande av en gränsförvaltningsbyrå samt om deltagande i andra internationella uppdrag än sådana som avses i 15 d §.

Chefen för gränsbevakningsväsendet beslutar om gränsbevakningsväsendets deltagande i Prümsamarbete och Atlassamarbete.

Det som föreskrivs i 1 och 2 mom. tillämpas om annat inte följer av lagen om beslutsfattande om lämnande av och begäran om internationellt bistånd (/).

För tekniskt eller operativt bistånd som gränsbevakningsväsendet lämnar i samband med ett internationellt uppdrag får en avgift tas ut till ett belopp som är lägre än det självkostnadsvärde som avses i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och som motsvarar de merkostnader som biståndet medför för gränsbevakningsväsendet.

15 d §

Begäran om och lämnande av gränssäkerhetsbistånd

Gränsbevakningsväsendet är ansvarig myndighet när Finland tar emot bistånd för att upprätthålla gränssäkerheten (*gränssäkerhetsbistånd*) som en del av genomförandet av artikel 42.7 i fördraget om Europeiska unionen eller artikel 222 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt i en situation där åtgärder enligt förordningen om inrättande av en gränsförvaltningsbyrå inte blir tillämpliga.

Gränsbevakningsväsendet kan lämna gränssäkerhetsbistånd till en medlemsstat i Europeiska unionen som en del av genomförandet av artikel 42.7 i fördraget om Europeiska unionen eller artikel 222 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt i en situation där åtgärder enligt förordningen om inrättande av en gränsförvaltningsbyrå inte blir tillämpliga.

Bestämmelser om beslutsfattandet vid begäran om och lämnande av gränssäkerhetsbistånd finns i lagen om beslutsfattande om lämnande av och begäran om internationellt bistånd.

28 §

Befogenheter i fråga om gränskontroll

Utöver vad som föreskrivs i denna eller någon annan lag har en gränsbevakningsman, för att genomföra gränskontroller enligt kodexen om Schengengränserna, rätt att utan brottsmisstanke

3) vidta de åtgärder enligt artikel 8.2 i kodexen om Schengengränserna som en minimikontroll ska omfatta,

Riksdagens svar RSv 55/2017 rd

4) vidta de åtgärder enligt artikel 8.3 i kodexen om Schengengränserna som en noggrann kontroll vid inresa och utresa och en noggrann fördjupad kontroll ska omfatta när det gäller tredjelandsmedborgare,

33 §

En gränsbevakningsmans befogenheter i polisuppdrag

I polisuppdrag för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet enligt 21 § samt för förhindrande av brott som begås i terroristiskt syfte och skötsel av särskilda situationer enligt 22 §, i Prümsamarbete och Atlassamarbete och i sådana uppgifter enligt lagen om sjöfartsskydd som ska skötas av gränsbevakningsväsendet har en gränsbevakningsman de befogenheter som föreskrivs för polismän i 2 och 3 kap. i polislagen, om inte en polisman som hör till befälet eller polisens fältchef begränsar dem.

Vad som i 2 kap. 4 § 2 mom., 6 § 3 mom. och 8 § 2 mom. i polislagen föreskrivs om polismän som hör till befälet tillämpas vid gränsbevakningsväsendet på gränsbevakningsmän med minst löjtnants grad.

35 e §

Befogenheter och rätt att använda maktmedel för en tjänsteman från en EU-medlemsstat som lämnar gränssäkerhetsbistånd

En sådan tjänsteman från en medlemsstat i Europeiska unionen som är behörig med stöd av kodexen om Schengengränserna har, när tjänstemannen lämnar gränssäkerhetsbistånd enligt 15 d § 1 mom. till gränsbevakningsväsendet i ett uppdrag som gränsbevakningsväsendet ansvarar för, de befogenheter som en gränsbevakningsman med stöd av denna lag har att utföra uppdrag som följer av kodexen om Schengengränserna enligt order och anvisningar av en behörig finsk tjänsteman, med undantag för beslut enligt artikel 14 att neka inresa. Tjänstemannen i fråga har i 35 § 1 och 4 mom. angiven rätt att använda maktmedel när en behörig finsk tjänsteman är närvarande, om tjänstemannens hemmedlemsstat har samtyckt till detta och denna rätt inte har begränsats i den biståndsbegäran som Finland har framställt. Bestämmelser om excess i nödvärn finns i 4 kap. 4 § 2 mom. och 7 § i strafflagen. Bestämmelser om excess vid användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen.

Tjänstemannen har med sin hemmedlemsstats samtycke rätt att på finskt territorium bära tjänstevapen, ammunition, maktmedelsredskap och annan utrustning. Tillåtna tjänstevapen, tillåten ammunition, tillåtna maktmedelsredskap och annan tillåten utrustning ska anges i Finlands biståndsbegäran.

Riksdagens svar RSv 55/2017 rd

35 f §

Övriga rättigheter och skyldigheter för en tjänsteman från en EU-medlemsstat som lämnar gränssäkerhetsbistånd

Inrikesministeriet ska till en sådan tjänsteman från en medlemsstat i Europeiska unionen som i Finland deltar i lämnande av gränssäkerhetsbistånd enligt 15 d § 1 mom. utfärda ett tidsbestämt ackrediteringsdokument, av vilket tjänstemannens befogenheter framgår. Ackrediteringsdokumentet ska dessutom innehålla tjänstemannens namn, nationalitet, tjänsteställning och fotografi. Tjänstemannen ska medföra ackrediteringsdokumentet och på begäran visa upp det. Ackrediteringsdokumentet ska lämnas tillbaka till inrikesministeriet när lämnandet av bistånd har upphört.

Tjänstemannen ska vid utförandet av uppdrag bära sin egen uniform, om inte en behörig finsk tjänsteman bestämmer något annat.

Tjänstemannen jämställs med finska tjänstemän när det gäller brott som tjänstemannen begått eller utsatts för samt skador som tjänstemannen har orsakat. Om en skada som orsakats av tjänstemannen beror på en allvarlig försummelse eller är uppsåtlig, kan det skadestånd som betalats ut med anledning av skadan helt eller delvis utkrävas av tjänstemannens hemmedlemsstat. Tjänstemannen omfattas av den tillämpliga lagstiftningen om disciplin och tjänsteförhållande i sin hemmedlemsstat.

Bestämmelser om tjänstemannens rätt att använda gränsbevakningsväsendets personregister finns i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet.

35 g §

En gränsbevakningsmans befogenheter och rätt att använda maktmedel vid lämnande av gränssäkerhetsbistånd

En gränsbevakningsman har vid lämnande av gränssäkerhetsbistånd de befogenheter som föreskrivs i denna lag att utföra uppdrag enligt kodexen om Schengengränserna på begäran av den medlemsstat i Europeiska unionen som får bistånd. Befogenheterna kan dock inte överskrida de befogenheter som ges gränsbevakningsmannen av den medlemsstat som får bistånd.

Dessutom har en gränsbevakningsman rätt enligt bestämmelserna i 35 § 1 och 4 mom. och bestämmelser som utfärdats med stöd av denna lag att använda sådana för uppdraget behövliga och försvarliga maktmedel som är förenliga med den nationella lagstiftningen i den medlemsstat i Europeiska unionen som får bistånd, om inte den medlemsstat som får bistånd begränsar dem.

En gränsbevakningsman har rätt att vid lämnandet av bistånd bära sin egen uniform och att bära tjänstevapen, ammunition, maktmedelsredskap och annan utrustning, om inte den medlemsstat som får bistånd bestämmer något annat.

35 h §

En gränsbevakningsmans rättsliga ställning utanför finskt territorium

På en gränsbevakningsmans tjänsteplikt och rättigheter när han eller hon utför uppdrag som avses i 15 b—15 d § utanför finskt territorium tillämpas samma bestämmelser och föreskrifter som

Riksdagens svar RSv 55/2017 rd

gäller för tjänsteuppdrag som utförs i Finland, om inte den mottagande staten med stöd av Europeiska unionens lagstiftning eller en internationell överenskommelse begränsar rättigheterna.

På en gränsbevakningsman som deltar i uppdrag enligt 15 d § tillämpas lagen om ersättning för olycksfall och tjänstgöringsrelaterad sjukdom i krishanteringsuppdrag (1522/2016).

77 §

Handräckning och assistans av gränsbevakningsväsendet

Gränsbevakningsväsendet är skyldigt att ge räddningsmyndigheter, polisen, Tullen och försvarsmakten handräckning som förutsätter användning av sådan utrustning och sådana personalresurser och sakkunnigtjänster som gränsbevakningsväsendet har och som nämnda myndigheter vid den tidpunkten inte har tillgång till. Gränsbevakningsväsendet kan ge räddningsmyndigheter, polisen och Tullen sådan assistans som till innehållet motsvarar handräckning utanför finskt territorium i uppdrag som omfattas av deras verksamhetsområden. En förutsättning för handräckningen och assistansen är att den inte äventyrar utförandet av andra viktiga uppgifter som ska skötas av gränsbevakningsväsendet.

Beslut om handräckning fattas av chefen för en förvaltningsenhet eller av en gränsbevakningsman med minst löjtnants grad som vid förvaltningsenheten skriftligen har förordnats att sköta uppdraget. Beslut om handräckning vid förundersökning och vid användning av tvångsmedel fattas av en anhållningsberättigad tjänsteman. Beslut om assistans som ges utanför finskt territorium fattas av chefen för gränsbevakningsväsendet. Om det är fråga om assistans utanför finskt territorium som är särskilt betydande med tanke på den inre säkerheten, fattas beslutet av inrikesministeriet. Bestämmelser om beslutsfattandet vid lämnande av och begäran om internationellt bistånd finns dessutom i lagen om beslutsfattande om lämnande av och begäran om internationellt bistånd.

77 a §

Handräckning och assistans av gränsbevakningsväsendet till polisen på havsområden

För att förhindra eller avbryta ett sådant brott i terroristiskt syfte som avses i 34 a kap. 1 § 1 mom. 2—7 punkten eller 2 mom. i strafflagen har polisen rätt att på finskt havsområde och inom Finlands ekonomiska zon få sådan handräckning av gränsbevakningsväsendet som kräver användning av maktmedel som utnyttjar beväpning som skaffats som krigsmateriel, om detta är nödvändigt för att avvärja en överhängande allvarlig fara som hotar ett stort antal människors liv eller hälsa och det inte finns något lindrigare sätt att avvärja faran.

För att förhindra eller avbryta sådana terrordåd som anges i Europeiska unionens lagstiftning eller i internationella överenskommelser som är bindande för Finland har polisen rätt att få sådan assistans som till innehållet motsvarar handräckning enligt 1 mom. när den på ett havsområde eller inom en ekonomisk zon som hör till en medlemsstat i Europeiska unionen på medlemsstatens begäran utför ett sådant uppdrag som hör till polisens verksamhetsområde och som grundar sig på Europeiska unionens lagstiftning eller en internationell överenskommelse som är bindande för Finland. Användning av maktmedel som utnyttjar beväpning som skaffats som krigsmateriel förutsätter att användningen av maktmedlet är nödvändig för att avvärja en överhängande allvar-

Riksdagens svar RSv 55/2017 rd

lig fara som hotar ett stort antal människors liv eller hälsa och det inte finns något lindrigare sätt att avvärja faran. Maktmedlen ska vara förenliga med den nationella lagstiftningen i den medlemsstat som får bistånd och med medlemsstatens begäran. På assistansen tillämpas det som föreskrivs om handräckning i denna paragraf och i 77 b—77 d §.

När gränsbevakningsväsendet bistår polisen vid förhindrande eller avbrytande av terroristbrott i situationer som avses i 1 och 2 mom. har gränsbevakningsväsendet rätt att under polisens ledning använda maktmedel som utnyttjar beväpning som skaffats som krigsmateriel.

Med användning av maktmedel som utnyttjar beväpning som skaffats som krigsmateriel avses sådan användning av vapenmakt med beväpning som skaffats som krigsmateriel som är slagkraftigare än användningen av en tjänstemans personliga vapen och som lämpar sig för polisuppdrag.

Maktmedlen ska vara försvarliga i förhållande till hur viktigt och brådskande uppdraget är, hur farligt motståndet är, de resurser som står till förfogande och övriga omständigheter som inverkar på helhetsbedömningen av situationen. Utomstående personers rättigheter och säkerhet måste beaktas särskilt. Föregående varning om att maktmedel kommer att användas bör om möjligt ges.

Polisen fattar beslut om användning av maktmedel enligt denna paragraf och leder användningen av dem. Maktmedlen får användas endast av en gränsbevakningsman som tjänstgör i en militär tjänst vid gränsbevakningsväsendet. Bestämmelser om användning av maktmedel finns i 2 kap.17 § 3 mom. i polislagen. Bestämmelser om excess i nödvärn finns i 4 kap. 4 § 2 mom. och 7 § i strafflagen. Bestämmelser om excess vid användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen.

79 a §

Assistans av försvarsmakten till gränsbevakningsväsendet vid internationellt bistånd

I en situation som avses i 15 b och 15 d § kan försvarsmakten ge gränsbevakningsväsendet assistans som motsvarar handräckning för utförande av gränsbevakningsväsendets uppdrag inom en annan stats territorium. Assistansen omfattar inte militära maktmedel och inte heller en gränsbevakningsmans befogenheter. Bestämmelser om utomståendes rätt att använda nödvändiga maktmedel under en gränsbevakningsmans uppsikt finns i 35 § 2 mom. och bestämmelser om rätten till nödvärn i 4 kap. 4 § i strafflagen. Bestämmelser om excess i nödvärn finns i 4 kap. 4 § 2 mom. och 7 § i strafflagen. Bestämmelser om excess vid användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen.

Bestämmelser om begäran om assistans av försvarsmakten finns i i 79 § 3 mom. När det gäller assistans som anknyter till gränssäkerhetsbistånd enligt 15 d § eller när det är fråga om ekonomiskt särskilt betydelsefull assistans är det dock inrikesministeriet som ska fatta beslutet om begäran om assistans av försvarsmakten. Beslut om att ge assistans som inrikesministeriet begär fattas enligt det förfarande som anges i 12 § 3 mom. i lagen om försvarsmakten. Bestämmelser om beslutsfattandet vid lämnande av och begäran om internationellt bistånd finns dessutom i lagen om beslutsfattande om lämnande av och begäran om internationellt bistånd.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Riksdagens svar RSV 55/2017 rd

Lag

om ändring av 39 § i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet (579/2005)
39 § 1 mom. 7 punkten och
fogas till 39 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lag 1182/2013, en ny 8 punkt som följer:

39 §

Annat utlämnande av uppgifter till utlandet

Gränsbevakningsväsendet får trots sekretessbestämmelserna lämna ut uppgifter ur sina personregister med hjälp av teknisk anslutning eller som en datamängd till

7) myndigheter som utför gränsövervakning och gränskontroll i en stat som uppfyller kraven enligt konventionen om skydd för enskilda vid automatisk databehandling av personuppgifter, när uppgifterna behövs för utförande av gränsövervakning och gränskontroll,

8) en sådan tjänsteman från en medlemsstat i Europeiska unionen som lämnar gränssäkerhetsbistånd som avses i 15 d § 1 mom. i gränsbevakningslagen, för vidtagande av åtgärder som den biståndsbegäran som Finland framställt förutsätter.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 ____ .

Helsingfors 7.6.2017

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare